

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3866/2023
15.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милорад Поповић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5337/21 од 30.11.2022. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизији тужиоца, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5337/21 од 30.11.2022. године и предмет **ВРАЋА** истом другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1580/2018 од 18.12.2019. године, ставом I изреке, одбијен је приговор тужене да решавање спора у овој правној ствари не спада у судску надлежност. Ставом II изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због мање исплаћене плате у периоду од 01.03.2013. године до 29.12.2014. године исплати укупан износ од 2.119.967,50 динара у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, све ближе наведено овим ставом изреке. Ставом III изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђене износе из става II изреке, у преосталом делу, као неоснован. Ставом IV изреке, обавезана је тужена да тужиоцу уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.03.2013. године до 29.12.2014. године, на основицу неисплаћене разлике по износу односно тарифи важећој на дан уплате у Фонд из става II изреке пресуде. Ставом V изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име мање исплаћене отпремнине плати износ од 837.933,30 динара, са законском затезном каматом од 18.02.2015. године до исплате. Ставом VI изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 316.589,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 5337/21 од 30.11.2022. године, након одржане расправе, ставом првим изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П1 1580/2018 од 18.12.2019. године у ставу II, IV и V изреке и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на

име накнаде материјалне штете због мање исплаћене плате у периоду од 01.03.2013. године до 29.12.2014. године исплати износ од 2.119.967,50 динара у појединачно одређеним месечним износима са законском затезном каматом на сваки тај износ до исплате, да Републичком фонду за пензијско и инвалиско осигурање – Филијала Београд у корист тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.03.2013. године до 29.12.2014. године, на основицу неисплаћене разлике, по износу односно тарифи важећој на дан уплате у Фонд из става II изреке и да исплати тужиоцу на име мање исплаћене отпремнине износ од 837.933,30 динара, са законском затезном каматом од 18.02.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу VI изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 1580/2018 од 18.12.2019. године, тако што је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 316.589,00 динара и обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 52.500,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка по жалби у износу од 69.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код тужене. Радио је на радном месту сузбијање тешких крађа и крађа у Одељењу за сузбијање општег криминалитета у Управи криминалистичке полиције, са којих послова је решењем тужене од 19.09.2001. године распоређен на радно место шефа Одсека за борбу против организованог кријумчарења моторних возила (ОСЛ) у Одељењу за борбу против организованог општег криминала Управе за борбу против организованог криминала, а затим на радно место шефа Одсека за сузбијање организованог међународног кријумчарења моторних возила (ОСЛ) у Одељењу за сузбијање организованог општег криминала у Служби за борбу против организованог криминала Управе криминалистичке полиције. Тужиоцу је решењем тужене од 08.10.2001. године одређен укупни коефицијент плате у износу од 20,08, односно решењем тужене од 01.07.2006. године укупан коефицијент плате од 35,89. Решењем тужене од 27.05.2013. године, тужиоцу је одређен укупан коефицијент плате 2,974. Решењем тужене од 27.01.2015. године тужиоцу, пензионисаном раднику МУП-а, Управе криминалистичке полиције, утврђено је право на исплату отпремнине у износу од 641.219,68 динара, што представља висину плате примљене за последњих шест месеци. У септембру 2001. године, као месецу који је претходио ступању на рад тужиоцу у посебну организациону јединицу МУП-а надлежну за сузбијање организованог криминала, плата тужиоца је износила 17.685,24 динара. Основним налазом судског вештака економско – финансијске струке, одређени су износи плате које је тужилац примао у

утуженом периоду, од јануара 2013. године до децембра 2014. године, према којим износима је опредељена дупла зарада и следствено томе неисплаћена разлика која у укупном износу за тај период износи 2.119.967,50 динара. Такође је утврђен обрачун неисплаћене разлике у отпремнини у износу од 641.219,68 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца, налазећи да тужиоцу према Уредби о платама лица која обављају послове у посебним организационим јединицама државних органа надлежних за сузбијање организованог криминала, припада разлика чију висину је утврдио на основу основног налаза и мишљења судског вештака вештака економско-финансијске струке, као и разлику на име исплаћене отпремнине.

Другостепени суд је, након одржане расправе, преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио тужбене захтеве тужиоца. Другостепени суд, је полазећи од двоструког износа основне плате тужиоца из септембра 2001. године, као последњег месеца у коме је обављао послове код тужене пре распоређивања у СБПОК и износа плате која му је исплаћивана у сваком месецу спорног периода, закључио да је тужиоцу у утуженом периоду исплаћивана плата која је била већа од двоструког износа плате исплаћене у септембру 2001. године. Осим тога, по становишту тог суда, тужилац није доказао да постоји позитивна разлика између исплаћене плате у периоду потраживања и двоструког износа основне плате коју је остваривао до преласка у организациону јединицу за борбу против организованог криминала, са свим увећањима, иако је терет доказивања те чињенице био на тужиоцу, па је применом правила о терету доказивања из члана 231. став 2. ЗПП одбио тужбени захтев.

Основано се у ревизији тужиоца указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Према члану 18. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела („Службени гласник РС“, бр 42/2002... 32/2013), лица која обављају послове и задатке у државним органима посебним организационим јединицама из овог закона имају право на плату која не може бити већа од двоструког износа плате коју би остварила лица запослена на одговарајућим пословима и задацима у Тужилаштву за организовани криминал, Вишем суду у Београду, Апелационом суду у Београду, министарству надлежном за унутрашње послове и Окружном затвору у Београду. Плате лица из става 1. овог члана уређује Влада. На основу овлашћења из наведене законске одредбе Влада Републике Србије је Уредбом о платама лица која обављају послове у посебним организационим јединицама државних органа надлежних за сузбијање организованог криминала („Службени гласник РС“, бр. 14/2003... 114/2014) уредила плате ових лица, тако што је у члану 2. став 1. одређено да се плата лица која обављају послове у наведеним организационим јединицама државних органа обрачунава и исплаћује у двоструком износу плате коју су остваривали на пословима са којих су ступили на рад у организационе јединице из члана 1. ове Уредбе. По члану 3. став 6. Уредбе, додаци на плату утврђени законом запосленом коме се плата утврђује овом Уредбом, обрачунавају се у складу са законом, другим прописима и Колективним уговором.

Сходно наведеном, запослени који су пре ступања на рад у службу били радно ангажовани у МУП-у имају право на двоструки износ плате, коју би остварили на пословима и задацима у том министарству, што значи да се двоструки износ плате обрачунава са свим увећањима плате које би то лице остварило на претходном радном месту, односно свако увећање основне месечне плате на ранијем радном месту, последично доводи до увећања двоструког износа основне плате у овим организационим јединицама, уз ограничење из наведене законске одредбе (члан 18. став 1).

Основни налаз и мишљење судског вештака, према коме је опредељен тужбени захтев, урађен је по методологији која није у складу са цитираним прописима. Наиме, судски вештак је ради утврђивања разлике у плати, односно исплаћеној отпремнини, пошао од плате тужиоца за март 2013. године, а не од плате у месецу који је претходио премештају тужиоца у СБПОК. Апелациони суд је на расправи, одредио извођење доказа допунским вештачењем. Допунски налаз и мишљење судски вештак је дала имајући у виду обрачун плате тужиоца према укупном коефицијенту упоредног радника. Након тога је Апелациони суд наложио судском вештаку да да допунски налаз и мишљење у две варијанте и то, у првој варијанти, тако што ће утврдити износ основне плате коју је тужилац остварио у септембру 2001. године и двоструки износ те плате, те да ли постоји разлика између тако утврђеног двоструког износа плате и износа основне плате коју је остварио у спорном периоду, те исказати евентуалну разлику. У другој варијанти, утврдио би колика би основна плата тужиоцу припала у двоструком износу на радном месту са којег је премештен са 01.10.2001. године и колика је евентуална разлика у неисплаћеној плати до тог износа и износа који је њему исплаћен у спорном периоду, имајући у виду сва повећања основне плате на коју би тужилац имао на претходном радном месту. Судски вештак допунски налаз и мишљење није дала, наводећи да тужени није доставио обрачунска акта и решења о коефицијенту плате за упоредног радника.

Имајући у виду наведено, није јасно на основу чега је другостепени суд дошао до закључка да се двоструки износ зараде тужиоца обрачунава према заради упоредног радника, с обзиром да се таква методологија обрачуна примењује само на оне запослене у Служби за борбу против организованог криминала који нису претходно били радно ангажовани у МУП-у, што овде није случај.

Даље, граматичким тумачењем одредбе члана 18. Закона, која је напред цитирана, произлази да свако увећање основне месечне плате на ранијем радном месту тужиоцу последично доводи до увећања двоструког износа његове основне плате у организационој јединици за борбу против организованог криминала. Одредба члана 2. Уредбе, донете у спровођењу овог закона, није усклађена са чланом 18. став 1. Закона, због чега се у овим споровима непосредно примењује законско решење. Апелациони суд је одредио допунско вештачење, којим је правилно, кроз варијанту 2. одредио задатак вештаку у у смислу цитираних прописа, а који налаз судски вештак није дала, након чега је другостепени суд закључио расправу и донео одлуку. Нејасан је закључак другостепеног суда да тужилац није доказао постојање и висину штете јер је на њему био терет доказивања, због чега је тужбени захтев одбио, код чињенице да је управо тужилац предложио извођење овог доказа, а да судски вештак није дала допунски налаз и мишљење уз образложење да јој тужена није доставила извештаје на околност која није релевантна- плата упоредног радника.

С обзиром на садржину Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела и цитиране Уредбе, било је неопходно, ради правилне примене материјалног права, на поуздан начин утврдити колико износи основна плата тужиоца на његовом ранијем радном месту у сваком месецу спорног периода (са свим увећањањима плате коју би то лице остварило на ранијем радном месту). Имаће у виду да због неправилног обрачуна и исплате припадајуће плате, тужиоцу следи и умањење у исплати накнаде по основу минулог рада, чија висина је процентуално зависна од висине износа који се запосленом исплаћује по основу плате, те да тужиоцу припада право на исплату разлике у заради са минулим радом, јер је тужилац овлашћено службено лице, па се у односу на њега примењује одредба члана 3. став 6. Уредбе, према којој се додаци на плату запосленог коме се плата утврђује овом Уредбом, обрачунавају се у складу са законом, другим прописима и Колективним уговором. По члану 3. став 6. Уредбе, додаци на плату утврђени законом запосленом коме се плата утврђује овом Уредбом, обрачунавају се у складу са законом, другим прописима и Колективним уговором, а не одредба члана 3. став 5. те Уредбе, према којој се приликом обрачунавања двоструког износа плата запослених у служби који немају својству овлашћеног службеног лица не узимају у обзир додаци на плату утврђени законом. Након тога утврдиће да ли је тужилац на новом радном месту остварио двоструки износ плате или није, те уколико јесте, висину разлике, уз поштовање ограничења из члана 18. став 1. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела. С тим у вези утврдиће и евентуалну разлику потраживане отпремнине.

Пошто поступи по примедбама из овог решења другостепени суд ће донети нову одлуку о тужбеном захтеву.

Из наведених разлога на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**